

nr.: 1.788.654

ex1: Min.
ex2: PA
ex3: org. = KA/S
ex4: KA/S distributie
ex5: PZ Biza (PZ gedeelte)
ex6: PZ (PZ gedeelte)

ex. nr.: 2

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

P A N O R A M A

periode 1 oktober 1984 - 1 april 1985

ALGEMENE EN KABINETSANGELEGENHEDEN

Staten-Generaal

Op 13 november 1984 heeft de Minister van Binnenlandse Zaken met de Vaste Commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten gesproken over de contacten van de Dienst met (alias), een deelnemer aan het vredesactiekamp te Woensdrecht. Over het zelfde onderwerp zijn twee maal schriftelijke vragen van de heer Lankhorst beantwoord. Op 21 februari 1985, vond met de Vaste Commissie een bespreking plaats, over de bemoeienis van inlichtingen- en veiligheidsdiensten met de vredesbeweging, de behandeling van de post van de huurster van een postbus te Utrecht en de activiteiten van de Dienst in verband met de opleving van het terrorisme in Europa. Over het eerste onderwerp zijn tevens schriftelijke vragen beantwoord van de Kamerleden Van Es en Van der Spek en vond op 28 maart 1985 een interpellatiedebat plaats. Wat betreft het tweede onderwerp is in de verslagperiode de beantwoording van schriftelijke vragen van de heer Kosto voorbereid. Daarnaast zijn nog schriftelijke vragen beantwoord van de heer Beinema over de personencontrole aan grensovergangen en van mevrouw Van Es over de vernietiging van de documentatie van de voormalig conservator van het legermuseum te Delft. Op 6 maart 1985 heeft de Vaste Commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten een verslag vastgesteld over haar werkzaamheden in de periode van 25 augustus 1981 tot 6 maart 1985.

Ontwerp van Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

De Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken heeft op 21 januari 1985 het eindverslag vastgesteld. De voorbereiding van de beantwoording is bijna voltooid. In het kader van de voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van de totstandkoming van de door het wetsontwerp voorgeschreven regelingen met betrekking tot persoonsgegevens heeft een inventarisatie plaatsgevonden van alle bestanden met persoonsgegevens bij de Dienst.

Benelux

In de verslagperiode is de Benelux met Frankrijk en de Bondsrepubliek in onderhandeling getreden over een politiek akkoord inzake de vereenvoudiging van de grensformaliteiten. Het onderhandelingsmandaat van de Benelux wordt gevormd door een "Memorandum", vastgesteld door het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie. De in dit document neergelegde ultieme doelstelling wat betreft het personenverkeer is het verleggen van de personencontrole naar de buitengrenzen van de vijf landen en (dus) het opheffen van de personencontrole aan de binnengrenzen. De Dienst is vertegenwoordigd in één der in het leven geroepen werkgroepen. Het streven is erop gericht in het te sluiten politiek akkoord een plaats in te ruimen voor het belang van de veiligheid van de Staat om daarmee een institutioneel kader te scheppen waarin de voor de veiligheidsdiensten nadelige gevolgen van de opheffing van de personencontrole zoveel mogelijk beperkt kunnen worden. Dit streven wordt bemoeilijkt door de omstandigheid, dat in de Franse en Duitse delegaties geen vertegenwoordigers van de betrokken veiligheidsdiensten zijn opgenomen.

Gerechtelijke procedures

a. Wilman vs. de Staat

De memorie van antwoord in deze appel-zaak tegen de Staat wordt binnenkort genomen.

b. _____ (alias _____)

heeft tevergeefs getracht met verschillende gerechtelijke procedures zijn uitlevering aan België te voorkomen.

c. Wubben

In deze strafzaak in hoger beroep trad het Hoofd van de Dienst als getuige à décharge op.

d. Dossier 002

Het Hoofd van de Dienst heeft aangifte gedaan van de schending van artikel 98 van het Wetboek van strafrecht door de publikatie van "dossier 002" door de anti-militaristische groep Onkruit.

Nationale Ombudsman

De Nationale Ombudsman heeft, nadat een afspraak was gemaakt over de wijze waarop hem inzage wordt verleend in dossiers, gewezen op de mogelijkheid om medewerkers van de Dienst te horen. De Minister heeft zich voorshands op het standpunt gesteld dat daarover geen afspraken bestaan.

Wet Openbaarheid van Bestuur

De hoofdredacteur van het Haarlems Dagblad heeft met een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur inzage gevraagd van de bij de Dienst berustende dossiers betreffende de zogenaamde "King-Kong"-affaire.

Voorlichting

Op bescheiden schaal is in de verslagperiode "off the record" voorlichting gegeven. Het Hoofd van de Dienst is geïnterviewd door het NRC Handelsblad.

Regelgeving

Medewerkers van het Kabinet van de Dienst zijn op de gebruikelijke wijze betrokken geweest bij de voorbereiding van die regelgeving, die direct of indirect de taakuitvoering van de Dienst kan raken.

Klachten

Bij de Vaste Commissie voor de inlichtingen- en veiligheidsdiensten zijn twee klachten over de Dienst uitgebracht. Bij de Commissie voor de verzoekschriften van de Tweede Kamer kwam één klacht binnen, evenals bij de Nationale Ombudsman. Deze laatste ontving bovendien een klacht over een optreden van de Koninklijke Marechaussee ten behoeve van de Dienst. Niet één van de klachten tegen de Dienst bleek gegrond.

Relatie met het ministerie

Voor een medewerker van CZW belast met WOB- en N.O.-zaken en voor het plaatsvervangend hoofd Voorlichting werd een oriëntatiedag georganiseerd.

Relaties met buitenlandse diensten

In oktober was de Dienst gastheer van de Nordic Meeting, waaraan behalve de hoofden van de Scandinavische veiligheidsdiensten (als vaste partners) ook de hoofden van de Nederlandse en Belgische dienst (als waarnemers) deelnamen.

Voorts ontving de Dienst in de verslagperiode bezoek van het hoofd van de Israëlische inlichtingendienst (november), van de hoofden van de Canadese (november) en Britse veiligheidsdienst (afscheidsbezoek, januari), alsmede van het plaatsvervangend hoofd van de Turkse inlichtingendienst (februari).

Op directielevelingniveau werd deelgenomen aan twee werkgroepsvergaderingen van het NATO Special Committee in Brussel (oktober en februari), waarvan de laatste zich in het bijzonder richtte op de actuele terreurdreiging in West-Europa. Ook op dat niveau werd een bijeenkomst in Luxemburg van de Benelux-veiligheidsdiensten bijgewoond (november), ter voorbereiding van een vergadering van de hoofden van die diensten in december.

Het Hoofd Kabinet vertegenwoordigde de Dienst op de halfjaarlijkse vergadering van de TREVI-werkgroep I (maart, Rome).

Het Hoofd van de Dienst nam deel aan de najaarszitting van het NATO Special Committee (november, Brussel), de TREVI-vergadering van Hoge Ambtenaren (november, Dublin) en aan een op Italiaans initiatief gehouden extra-bijeenkomst van Westeuropese diensthoofden (december, Rome).

Op initiatief van het Hoofd van de Dienst kwamen de Euro-terreur-experts van de Westeuropese diensten bijeen (maart).

Voorts reisde hij voor een werkbezoek naar de Verenigde Staten (CIA en FBI, oktober) en bracht hij een kennismakingsbezoek aan het nieuwe hoofd van de Franse inlichtingendienst (januari).

De regelmatige contacten op werkniveau en de uitwisseling van informatie via post- en telexkanalen verliepen in de verslagperiode geheel naar wens.

Relaties met de politie, de binnenlandse zusterdiensten en andere (beleids-) instanties

a. Politie

In de verslagperiode werd regelmatig overleg gepleegd met korpschefs van gemeentepolitie en districtscommandanten van Rijkspolitie. Aan 29 korpschefs en districtscommandanten werden door een kabinetsmedewerker één of meer bezoeken gebracht. Negen leidende politiefunctionarissen brachten om uiteenlopende redenen een bezoek aan de Dienst.

Eind januari en begin februari werden de periodieke conferenties voor korpschefs en districtscommandanten georganiseerd. Nadere uitleg werd gegeven m.b.t. de achtergronden en de consequenties van het feit dat de CPN is afgevoerd van de lijst van organisaties waarvoor de BVD uit hoofde van zijn taak belangstelling heeft. Uitvoerig werd gediscussieerd over het ontwerp van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Zowel van de zijde van de politiechefs als van de zijde van de Dienst werd het grote belang van deze bijeenkomsten voor de samenwerking op het terrein van het inlichtingen- en veiligheidswerk benadrukt.

b. Zusterdiensten

Veelvuldig werd overleg gepleegd met beleidsfunctionarissen van de Nederlandse inlichtingendiensten en de Koninklijke Marechaussee. Op het gebied van opleidingen en automatische verwerking van gegevens werd het overleg met de militaire diensten geïntensiveerd. Enkele malen werd overleg gevoerd met het Ministerie van Defensie in verband met de behandeling van een bij de Nationale Ombudsman gedeponeerde klacht over het optreden van een grensveiligheidsambtenaar van de Koninklijke Marechaussee.

c. Diversen

Op 29 november 1984 bracht de Secretaris-Generaal van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat een oriënterend bezoek aan de Dienst.

Op 19 oktober 1984 werd een twaalfstal burgemeesters uit de provincie Drenthe, vergezeld van de districtscommandant der Rijkspolitie te Assen bij de Dienst ontvangen.

Met vertegenwoordigers van een aantal grote gemeentepolitiekorpsen is overleg geopend, teneinde de mogelijkheden tot automatisering van de registraties van de plaatselijke inlichtingendiensten te onderzoeken. Een vertegenwoordiger van de Rijkspolitie woont dit overleg als toehoorder bij. Duidelijk is reeds dat de financiering een struikelblok kan vormen.

O&E

Een onlangs in Dienst getreden Stafffunctionaris O&E en een begin 1985 gevormde Taakgroep bestaande uit 3 dienstmedewerkers, hebben in de verslagperiode een eerste begin gemaakt met de bestudering van een aantal efficiency-vraagstukken bij de Dienst. Voorlopig ressorteert deze speciale eenheid rechtstreeks onder de Dienstleiding.

DIRECTIE B

Relaties

Regelmatig werd ten behoeve van de regering, de NATO, binnenlandse en buitenlandse zusterdiensten, justitiële en bestuurlijke autoriteiten gerapporteerd over het gevarieerde werkterrein van anti-democratische organisaties en personen, zowel van Nederlandse als van buitenlandse origine.

Met de politie-inlichtingendiensten werden veelvuldig werkbesprekingen gevoerd en bestond een zeer frequente uitwisseling van informatie om een adequaat inlichtingenresultaat te verkrijgen, alsmede om een bijdrage te leveren de politie in staat te stellen om tijdig en efficiënt maatregelen te treffen. Ook werden deze diensten gericht voorgelicht met betrekking tot gewijzigde taakstellingen van de BVD, met name op het terrein van de Directie B.

Wekelijks werden voorts met de Bijzondere Zaken Centrale van de CRI gegevens uitgewisseld over politiek-extremistische verschijnselen met een strafrechtelijk aspect.

Geregeld was er overleg met de militaire zusterdiensten inzake radicale vormen van activisme in de anti-militaristische sfeer. Ten dienste van de beeldvorming met betrekking tot Suriname, vond regelmatig overleg plaats met de IDB en Buitenlandse Zaken, resulterend in gezamenlijke rapportage aan de regering.

Met belanghebbende buitenlandse zusterdiensten werd informatie uitgewisseld in het bijzonder op het gebied van terrorisme, rechts-extremisme en heimelijke politieke beïnvloeding.

Aandachtsgebieden

a. Communisme

De ontwikkelingen binnen het orthodoxe, Moskou-loyale communisme kregen proportionele aandacht. Het Verbond van Communisten in Nederland (VCN) wierp zich in de vooravond van het CPN-congres zeer nadrukkelijk op als het enige alternatief om een werkelijk communistische politiek te realiseren. Het VCN had in werkelijkheid slechts een zeer beperkte aantrekkingskracht en slaagde er niet in veel (ex-) CPN-leden aan zich te binden. De organisatie beschikt nog vrijwel niet over eigen contacten met Oosteuropese partijen.

De CP-en uit Oost-Europa volhardden in hun politiek van niet-inmenging in de ontwikkelingen binnen de CPN. Hun sympathie ging en gaat overigens uit naar de orthodoxe stroming in de CPN, ook al slaagde deze er niet in het partijcongres voor het orthodoxe communisme te laten kiezen. Voor de Enkhuizer Overleggroep onder leiding van was het in elk geval winst, dat de CPN haar politiek van confrontatie met oostblokpartijen heeft willen beëindigen en ruilen voor een oriëntatie op betere samenwerking met name in de "internationale vredesstrijd". De aanpassing, conform de vigerende inlichtingenopdracht van de operationele activiteit met betrekking tot verschijnselen in de context van de CPN vond haar beslag.

b. Heimelijke politieke beïnvloeding

De analyse van processen van heimelijke politieke beïnvloeding vereiste een nauwe samenwerking met onderdelen van de Directie C en met de hoofdafdeling SBP. De intensiteit van de vanuit Oost-Europa ontwikkelde beïnvloedingsactiviteit lijkt verder toe te nemen. Met name het Nederlands Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking (NCEVS) en zijn vice-voorzitter trokken de aandacht vanwege hun betrokkenheid bij vele activiteiten van de Wereldvrede Raad. In het verlengde van de zich wijzigende opstelling van de CPN ten aanzien van de internationale communistische beweging is thans ook het Samenwerkingsverband Stop de N-bom/Stop de Kernwapenwedloop weer bereid tot een nauwere afstemming van de activiteiten op de wensen van Oosteuropese vredesraden.

In de hernieuwde samenwerking volgt men beproefde patronen uit het verleden en is vooral het contact met de Oostduitse vredesraad van betekenis.

Spectaculair waren in de verslagperiode de activiteiten van de journalist W. Klinkenberg, die samen met de heren en onder leiding van APN-correspondent lijkt te zijn ingeschakeld voor propaganda-doeleinden van de Sovjet-Unie. Mede door hun inbreng geraakten ook initiatieven als dat van de "Alerdinck-foundation" in voor de Sovjets hanteerbare kanalen.

De inzet van vriendschapsverenigingen als de Vereniging Nederland-DDR (VND) ten behoeve van activiteiten van heimelijke politieke beïnvloeding werd nauwlettend gevolgd.

Op proportionele wijze werd de aandacht gericht gehouden op pogingen van Sovjet-zijde tot manipulatie van groeperingen die zich met vraagstukken van vrede en veiligheid bezighouden.

In nauwe samenwerking met de Directie C werden operationele posities ingericht, die zicht kunnen bieden op eventuele manipulaties met Nederlanders tijdens en na het Wereldjeugdfestival in Moskou in juli/augustus a.s.

c. Politiek (gewelddadig) Activisme

Mede geïnspireerd door het principe-besluit van het Kabinet om het aantal kerncentrales uit te breiden, heeft de Anti-Kernenergie Beweging (AKB) met voortvarendheid een aantal activiteiten ontplooid, gericht tegen kernenergie-objecten. De voornaamste doelstelling van de actiekernen was het behalen van publiciteit om daardoor de aandacht van parlement en bevolking te vestigen op de onderhavige problematiek. Enkele acties van een meer gewelddadig karakter konden worden voorkomen, hetgeen leidde tot een zekere frustratie onder een deel der activisten. In een aantal AKB-basisgroepen heeft dit geleid tot een discussie over de vraag of moet worden overgegaan tot ondergrondse activiteiten met een gewelddadig karakter.

De Anti-Militaristische Beweging (AMB) oriënteerde zich ook in het afgelopen halfjaar op een uiteenlopend aantal onderwerpen van politieke en maatschappelijke aard. Eén van de voornaamste items, waarmee de AMB zich in de afgelopen maanden bezig hield was de "strijd" tegen de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. In november 1984 maakte een anti-militaristische actiegroep bij een inbraak in een kantoor van de Landmachtinlichtingendienst een grote hoeveelheid gerubriceerd materiaal buit. In de daarop volgende maanden werd een aantal van deze documenten in de publiciteit gebracht met het oogmerk de bevolking te informeren over de - in de ogen van de activisten - kwalijke praktijken van de inlichtingendiensten. Naar aangenomen wordt, vervult het bureau AMOK (Anti-Militaristisch Onderzoeks Kollektief) daarbij een begeleidende rol.

In de afgelopen maanden werd verder duidelijk dat het eventuele plaatsingsbesluit inzake de kruisraketten - rond 1 november 1985 - het onderwerp zal worden waar veel anti-militaristische activiteiten op gericht zullen worden. Als overkoepelend platform werd daartoe BONK (Burgerlijke Ongehoorzaamheid en Non Koöperatie) opgericht. Binnen het BONK-gebeuren zal in fasen toegewerkt worden naar een alles of niets-offensief teneinde de bevolking en het parlement te beïnvloeden. BONK biedt ruimte aan radicale vredesactivisten maar ook aan "harde anti-militaristen", die naar verwachting in de komende maanden meerdere al dan niet gewelddadige activiteiten zullen ontplooiën.

d. Rechts-extremisme

In de verslagperiode hield de Dienst zich intensief bezig met ontwikkelingen in de rechts-extremistische sfeer in Nederland. De activiteiten van kleine splintergroepen leveren regelmatig provocaties met openbare orde consequenties op. Publicaties van deze groepen werden enkele malen door de Dienst onder de aandacht van Justitie gebracht. De problemen in de Centruumpartij leidden tot een stagnatie in de activiteiten. De indruk bestaat dat de aanhang van de CP terugloopt.

e. Minderheden

Turken

De activiteiten van radicale Turkse groeperingen hier te lande bleven in de afgelopen periode grotendeels beperkt tot het organiseren van demonstraties en manifestaties tegen het door de Nederlandse regering gevoerde minderhedenbeleid.

Surinamers

De intensieve aandacht van de Dienst ten aanzien van de Surinaamse gemeenschap richtte zich in de voorbije verslagperiode in hoofdzaak op de politieke tegenstellingen tussen voor- en tegenstanders van de huidige machthebbers in Paramaribo en op de mogelijkheid van (gewelddadige) acties.

Na een periode van betrekkelijke rust was er de laatste maanden sprake van verscherping van de controverse tussen voor- en tegenstanders, met een toenemende kans op gewelddadige uitwassen. Op 7-3-1985 volgde de moord op een drietal musici te Rijswijk.

Als oorzaken voor deze verscherping van de politieke tegenstellingen en de daarmee gepaard gaande gewelddadigheden kunnen worden genoemd:

- de berichtgeving in de media over een mogelijke normalisering van de diplomatieke betrekkingen tussen Nederland en Suriname en het eventuele herstel van de ontwikkelingssamenwerking;

- de berichtgeving over het van 30 november t/m 1 december 1984 gehouden congres van de oppositionele Surinaamse organisaties;
- de frustraties binnen oppositionele kringen over het uitblijven van duidelijke stappen in de richting van democratisering in Suriname.

Een verdere escalatie van de gebeurtenissen valt in de toekomst niet uit te sluiten.

Molukkers

De aandacht van de Dienst concentreerde zich in het bijzonder op kringen van radicale jongeren in enkele Molukse woongemeenschappen. Met name in de woongemeenschappen waar sociale spanningen zijn blijven bestaan, blijft een licht ontvlambare situatie aanwezig.

f. Terrorisme

Gedurende de afgelopen maanden, waarin zich in enkele Westeuropese landen een opleving van de terroristische activiteit manifesteerde, hebben in Nederland geen gewelddadige acties van het niveau van de terroristische aanslagen in met name de BRD, Frankrijk en België plaatsgevonden. Er zijn geen aanwijzingen dat er in Nederland een terroristische organisatie bestaat, dan wel gevormd wordt, welke vergelijkbaar is met de Duitse "Rote Armee Fraktion" (RAF), de "Action Directe" in Frankrijk of de "Cellules Communistes Combattantes" (CCC). Wel is er aanleiding om - evenals in de zeventiger jaren - rekening te houden met de (tijdelijke) aanwezigheid in Nederland van leden van buitenlandse terroristische organisaties.

Tot nog toe hebben de reacties uit Nederlandse sympathiserende activistische kring op het terroristische geweld in West-Europa in het algemeen en op de hongerstaking van de RAF-gedetineerden in de BRD in het bijzonder een demonstratief karakter gehad.

Bij de organisatie van een tweetal propagandistische bijeenkomsten waren personen betrokken, die nauwe contacten onderhouden met gelijkgestemde personen uit de RAF-sfeer. De beëindiging van de hongerstakingsactie door de RAF-gedetineerden leidde tot een duidelijke vermindering van activiteit in de RAF-supportsfeer in Nederland.

Tot op heden onbekende actievoerders hebben in januari/februari 1985 in Groningen een drietal pogingen tot brandstichting gedaan met z.g. "Molotov-cocktails". Deze acties werden geclaimd door een tot dan onbekend "Noordelijk Terreurfront", waarbij werd gerefereerd aan het terroristische geweld in West-Europa. Uit het onderzoek naar aanleiding van deze acties is echter niet gebleken dat personen uit de Nederlandse RAF-supportsfeer hierbij betrokken zijn.

De Dienst houdt zich zeer intensief bezig met voornoemde ontwikkelingen. De samenwerking met buitenlandse zusterdiensten speelt daarbij een belangrijke rol. Op 7 maart 1985 organiseerde de Dienst een bijeenkomst van terrorisme-experts van veiligheidsdiensten uit 9 Westeuropese landen.

Eind maart vond, eveneens op initiatief van de Dienst, een geïntegreerde anti-terreuroefening plaats, waarin behalve het OM, de CRI en de Haagse politie ook het gemeentelijke en provinciale bestuur participeerden, alsmede een Nederlandse vestiging van een multi-nationaal bedrijf. Een belangrijk deel van deze oefening droeg het karakter van een paraatheidsoefening voor de Dienst. De oefening had een goed verloop en werd algemeen als nuttig en leerzaam ervaren.

DIRECTIE C

Dienstrelaties

De contacten met ministeries, diensten en instanties werden in goede sfeer gecontinueerd en daar waar nodig verder gestroomlijnd. De contacten met het Ministerie van Buitenlandse Zaken werden uitgebreid en er was duidelijk sprake van een hechtere samenwerking met de Economische Controle Dienst (ECD).

Operationele activiteiten ten aanzien van de Sovjet-Unie

Door de inzet van een groot aantal agenten, informanten en technische middelen werden gegevens verkregen over illegale activiteiten van de Sovjetrussische inlichtingendiensten gericht tegen Nederland en zijn bondgenoten. De belangstelling van de Dienst ging daarbij vooral uit naar de Sovjetrussische Vertegenwoordiging hier te lande (Ambassade en Handelsvertegenwoordiging) van waaruit de civiele dienst (KGB) en de militaire dienst van de Sovjet-Unie (GRU) hun inlichtingenactiviteiten voornamelijk bedrijven.

Voorts werd het reizigersverkeer van en naar de Sovjet-Unie, de Sovjetrussische scheepvaart en de groep van Russische emigranten in Nederland bestudeerd, omdat in het verleden herhaaldelijk gebleken is dat deze groepen bij het inlichtingenwerk worden betrokken.

In de preventieve sfeer werden gesprekken gevoerd met bedrijven, die - i.v.m. de aldaar aanwezige kennis betreffende hoogwaardige technologie of omdat zij handelen in strategische goederen - in de belangstellingssfeer van de Sovjetrussische inlichtingendiensten liggen. Onderzoeken werden ingesteld naar verschillende personen die verdachte contacten met leden van de Sovjetrussische inlichtingendiensten onderhielden, waaronder enkelen die spontaan hun medewerking aan die diensten aanboden.

Operationele activiteiten ten aanzien van de overige communistische landen

a. DDR

De Hauptverwaltung Aufklärung (HVA) van het Ministerium für Staatssicherheit (MfS), de Oostduitse inlichtingendienst, opereert traditioneel hoofdzakelijk vanuit de DDR en minder vanuit de diplomatieke en Handelsvertegenwoordigingen hier te lande. Gedurende de laatste jaren worden evenwel in toenemende mate inlichtingeninspanningen door medewerkers van deze vestigingen geconstateerd. Zo bleek recent dat een functionaris van de Ambassade van de DDR een relatie onderhoudt met een Nederlander die naar alle waarschijnlijkheid inlichtingenwerk verricht. Deze zaak is in onderzoek. Voor wat betreft de MfS-activiteiten vanuit de DDR wordt, zoals voorheen, uitgebreid aandacht besteed aan het reizigersverkeer van en naar de DDR, teneinde te onderkennen welke Nederlanders door het MfS worden ingeschakeld in het inlichtingenwerk en welke Oost Duitsers met een inlichtingenopdracht ons land bezoeken.

b. Polen

In samenwerking met de Economische Controle Dienst (ECD) en de Britse veiligheidsdienst werd informatie vergaard over de wijze waarop langs slinkse weg hoogwaardige technische apparatuur naar Polen wordt getransporteerd. Opmerkelijk was de omzichtigheid waarmee de Polen daarbij te werk gaan. Uiteraard ging de belangstelling vooral uit naar in Nederland gevestigde bedrijven, die bij deze "technology transfer" betrokken zijn.

Een groot deel van de inspanningen was verder gericht op het verkrijgen van informatie omtrent in Nederland geaccrediteerde Polen, die ervan verdacht worden inlichtingenactiviteiten te ontplooiën. Daarbij werd gebruik gemaakt van informanten, agenten en technische operaties. Tenslotte werd de nodige aandacht besteed aan Nederlanders en in ons land woonachtige (ex-)Polen, die tijdens een bezoek aan Polen in contact kwamen met de Poolse inlichtingendienst.

c. Tsjechoslowakije

Opnieuw trok de gerichte belangstelling van enkele in ons land geaccrediteerde Tsjechoslowaakse diplomaten voor de interne politieke situatie in Nederland onze aandacht.

De pogingen van één van deze diplomaten om een relatie met een Nederlands Parlements lid te entameren, lijken gestrand nadat via de pers bekend werd dat door de Dienst met het desbetreffende Parlements lid was gesproken.

Aandacht werd besteed aan de activiteiten van de heer , de Tsjechoslowaakse Consul, die zich naast zijn normale consulaire werkzaamheden vooral bezig blijkt te houden met de Nederlandse vredesbeweging. Zijn veelvuldige contacten in die sfeer en met bepaalde instanties in Tsjechoslowakije maken aannemelijk dat bij zijn activiteiten de Tsjechoslowaakse inlichtingendienst betrokken is. De traditionele activiteiten van de Tsjechoslowaakse Dienst ter controle van in ons land wonende Tsjechoslowaken en de gebruikelijke belangstelling voor militaire objecten blijken, mede gezien informatie verkregen van nieuwe informanten, nog steeds de aandacht te verdienen.

d. Roemenië

In de verslagperiode verbeterde de informatiepositie van de Dienst m.b.t. de medewerkers van de Roemeense inlichtingendienst (Ro.IS), die zowel vanuit hun vertegenwoordiging in Den Haag als vanuit Boekarest opereren. Dit heeft geleid tot een beter zicht op de aan de Roemeense Ambassade verbonden diplomaten.

In Nederland geaccrediteerde diplomaten bleken betrokken bij de handel in strategische goederen. Opvallend was verder de sterk toenemende mate waarin door hen relaties worden aangegaan met Nederlandse beleidsambtenaren en met personen die een rol spelen in de Nederlandse vredesbeweging. Een onderzoek is nog gaande naar een poging tot militaire spionage door de Ro.IS vanuit de BRD.

e. Bulgarije

Een onverminderde belangstelling van Bulgaarse zijde voor strategische goederen werd geconstateerd. De mogelijke betrokkenheid in deze van een medewerker van de Bulgaarse Vertegenwoordiging h.t.l., wordt nader onderzocht.

f. Hongarije

Bekend werd dat de Hongaarse militaire inlichtingendienst speciaal belast is met het verzamelen van inlichtingen in het buitenland. Haar voornaamste object van interesse is de NATO. Alhoewel daadwerkelijke spionage vanuit de Hongaarse Vertegenwoordiging in ons land (nog) niet kon worden vastgesteld, staat wel vast dat enkele medewerkers van die Vertegenwoordiging verbonden zijn aan de Hongaarse militaire inlichtingendienst.

g. Cuba

Gelet op het resultaat van een uitgebreid onderzoek naar de (inlichtingen-)activiteiten van Cubanen in Nederland, werd besloten om minder aandacht te besteden aan dit doelgebied.

h. Joegoslavië

Bevestigd werd wederom dat de Joegoslavische inlichtingendienst zich in haar activiteiten op Nederlands grondgebied beperkt tot de controle op personen van Joegoslavische origine, die in haar ogen een rol spelen in het Kroatische en Albanees politiek extremisme.

In overleg met o.a. de CRI werd een onderzoek ingesteld naar telefonische en schriftelijke bedreigingen aan het adres van de Joegoslavische Vertegenwoordiging in ons land n.a.v. de arrestatie van

De informatiepositie gericht op de activiteiten van de Joegoslavische inlichtingendienst in ons land werd in de verslagperiode verbeterd.

Z.O. Azië

a. Chinese Volksrepubliek

In de prioriteitenstelling van de Dienst t.a.v. de Volksrepubliek China en haar Vertegenwoordiging in Nederland is in de afgelopen verslagperiode geen verandering gekomen. De aandacht ging derhalve voornamelijk uit naar de Chinese belangstelling op het gebied van wetenschap en techniek.

De reeds eerder gesignaleerde grote interesse van China voor zaken op het gebied van de nucleaire wetenschap, van lucht- en ruimtevaart en voor bepaalde aspecten van de defensie-industrie bleek ook ditmaal onverminderd aanwezig.

Een nieuwe ontwikkeling was het oprichten van een joint-venture tussen de Chinese defensie-industrie en een Nederlandse firma, met het doel Europese technologie aan te trekken t.b.v. deze defensie-industrie. Eventuele ongewenste ontwikkelingen hoopt de Dienst tijdig te kunnen signaleren.

Het vermoeden bestaat dat, behalve op bovenvermelde terreinen, door de Volksrepubliek nauwelijks of geen ongewenste activiteiten in Nederland ondernomen worden.

Terrorisme

Terrorisme vanuit het Midden-Oosten

Door Palestijnse, Armeense, alsmede Iraanse en Libische organisaties werden circa vijftig aanslagen gepleegd, waarvan ongeveer de helft op objecten en de helft op personen was gericht. Ongeveer vijftien aanslagen vonden plaats buiten het conflictgebied.

Ook Nederland bleef in de verslagperiode voor het eerst sinds lange tijd niet geheel gespaard: een poging van een bij een Palestijnse terreurorganisatie betrokken Syrische wapenhandelaar om in Amsterdam twee Israëlische collega's te vermoorden kon dankzij intensieve nationale en internationale samenwerking verstoord worden. Een neveneffect van internationale samenwerking vormde ook de inval van de Economische Controle Dienst bij een Nederlandse firma in Arnhem, die verdacht wordt van het leveren van chemische wapenvoorlopers aan Irak.

HOOFDAFDELING D

Beveiligingsadviezen

In de verslagperiode werd een groot aantal beveiligingsadviezen uitgebracht aan hogere en lagere Overheidsinstanties, enkele hoog geplaatste personen, bedrijven betrokken bij de uitvoering van gerubriceerde defensie-opdrachten en bedrijven van vitaal belang voor de instandhouding van het maatschappelijk leven.

Geconstateerd werd een groei in het aantal defensie-orderbedrijven, met name in de sfeer van de utiliteitsbouw, de computerbedrijven en de beveiligingsbedrijven.

Veel aandacht werd besteed aan het opstellen en aktueel houden van functielijsten, waarbij werd getracht het aantal in te stellen veiligheidsonderzoeken zo klein mogelijk te houden. De kontakten met de bedrijven die niet langer ingeschakeld waren bij gerubriceerde opdrachten werden afgebouwd.

Verder werd tegemoet gekomen aan de wens van bedrijven om op de hoogte te blijven van de aktuele dreiging. Deze behoefte werd in de afgelopen periode als gevolg van het oplevend terrorisme in de ons omringende landen weer eens extra duidelijk.

Het politiek gewelddadig aktivisme gericht tegen de kernenergie (produktie, verrijking, opslag) en de olie-industrie was aanleiding tot veelvuldig kontakt met de betreffende bedrijven om de dreigingssituatie te aktualiseren en zonodig adviezen te verstrekken ten aanzien van de beveiliging.

Beveiliging krachtens bondgenootschappelijke overeenkomsten

De werkzaamheden, voortvloeiende uit de door de Minister van Binnenlandse Zaken als National Security Authority aan de BVD gedelegeerde taken met betrekking tot de NAVO/WEU-beveiliging in Nederland, werden gecontinueerd. De NAVO-inspectieronde bij de PTT werd in de verslagperiode afgerond. Geconstateerd kon worden dat de beveiliging van het gerubriceerd NAVO-materiaal aanzienlijk was verbeterd vergeleken met de situatie, aangetroffen bij een vorige inspectie.

In het kader van de tweejaarlijkse inspectie van NAVO-subregistries werd een bezoek gebracht aan de Nederlandse Ambassade te Bonn. Op wat kleine punten na, die werden gecorrigeerd, bleek in het algemeen een goed niveau van beveiliging aanwezig te zijn.

Bij het Ministerie van Economische Zaken werd een NAVO-inspectie gehouden. Hierbij bleek dat de beveiliging van het gerubriceerde NAVO-materiaal op bevredigende wijze werd uitgevoerd.

In het kader van de personele beveiliging werd een groot aantal gesprekken gevoerd met Nederlanders werkzaam bij de NAVO en met funktionarissen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, die geplaatst zijn of worden op een post waar zij met NAVO-informatie in aanraking komen. Bij deze gesprekken zijn geen aspecten naar voren gekomen die van invloed zijn op de hun verstrekte clearance.

De jaarlijkse inspectie van het NATO Office of Security, welke in de verslagperiode plaatsvond, concentreerde zich op de civiele overheidssector. Het resultaat van de inspectie was, op een enkel detailpunt na, zeer bevredigend.

Computerbeveiliging

De Hoofdafdeling D leverde in adviserende zin haar bijdrage op het terrein van de computerbeveiliging, in het bijzonder waar het betreft de toepassing van de betreffende voorschriften in de praktijk. In dit kader werd nauw samengewerkt met deskundigen van de Militaire Inlichtingendiensten. Opgemerkt kon worden dat de behoefte aan deskundig advies op dit speciale terrein toeneemt.

In de verslagperiode werd in het bijzonder aandacht besteed aan informatieverwerving op het gebied van de softwarebeveiliging.

De voortschrijdende automatisering doet ook de behoefte aan beveiliging van transmissie van gerubriceerde data toenemen, hetgeen bleek uit een groeiende vraag om advies op dat terrein.

Veiligheidsonderzoeken

Veiligheidsonderzoeken werden ingesteld naar kandidaten voor vertrouwensfuncties binnen de Rijksoverheid, bij bedrijven betrokken bij de uitvoering van gerubriceerde defensie-opdrachten en naar gegadigden voor zogenaamde sleutelfuncties in de vitale sector van het bedrijfsleven. In verband daarmee vindt een voortdurende toetsing van de funktielijsten plaats. Hierbij moest worden geconstateerd, dat onder de vigerende regelgeving, wat de vermindering van het aantal vertrouwensfuncties betreft, de grenzen over het algemeen bereikt lijken te zijn. Beslissingen op grond van de resultaten van veiligheidsonderzoeken naar kandidaten voor vertrouwensfuncties bij de Rijksoverheid hebben in de verslagperiode niet geleid tot een verweerprocedure bij de Adviescommissie inzake de Veiligheidsonderzoeken.

Vorming

In het kader van haar beveiligingsbevorderende taak organiseerde de Hoofdafdeling D informatiebijeenkomsten en cursussen ten behoeve van haar relaties bij de Rijksoverheid en het bedrijfsleven.

Voorts werden ter bevordering van de beveiligingszin gesprekken gevoerd met diverse categorieën vertrouwensfunktionarissen.

HOOFDAFDELING SBP

Dit onderdeel heeft in de afgelopen periode talrijke internationale verschijnselen en ontwikkelingen geanalyseerd ter ondersteuning van de primaire taken van de Dienst. Het resultaat van deze studies kwam tot uitdrukking in velerlei rapporten, intern werkoverleg, lezingen, besprekingen met buitenlandse zusterdiensten en binnenlandse relaties.

In de Sovjet Unie was de belangrijkste gebeurtenis ongetwijfeld de benoeming op 11 maart van de orthodoxe partijtechnocraat Mikhael Gorbachev. In de machtsstrijd, die hieraan tijdens de langdurige ziekte van partijleider Chernenko was voorafgegaan had Gorbachev met de steun van de vroegere Andropov-aanhang blijkbaar reeds afgerekend met zijn rivalen, met name de enige andere CC-secretaris en Politburolid . Het valt te verwachten dat de nieuwe partijleider zichzelf voorshands zal concentreren op binnenlandse politieke problemen, in het bijzonder op de voorzichtige hervorming van de stagnerende Sovjeteconomie, en mede in verband daarmee een zekere ontspanning zal zoeken op het buitenlandse politieke front, dat hij voorlopig wel goeddeels zal overlaten aan de minister van Buitenlandse Zaken en Politburolid Gromyko. Een en ander zal met zich meebrengen dat men van Sovjet-zijde zo mogelijk nog hogere prioriteit zal leggen bij inlichtingenactiviteit op politiek-militair terrein, maar tegelijkertijd op gebieden als dat van de technologie ter modernisering van de vastgelopen economie.

De andere Oosteuropese landen bleven door de stevige Sovjetgreep gedwongen tot passiviteit op buitenlands politiek terrein, wat onder meer tot uiting kwam in hun berusting in de aanstaande verlenging van het Warschaupact. In de meeste van deze landen wist de partijleiding haar positie te consolideren of te versterken. Alleen in Polen werd de kloof tussen het Jaruzelski-regiem en de bevolking vergroot na de moord op de populaire oppositionele priester , waarbij vier leden van de Poolse geheime dienst betrokken waren. Onenigheid over het optreden tegen dissidenten en over economische hervormingen heeft geleid tot toenemende verdeeldheid in de Joegoslavische partijtop, waarbinnen zich steeds duidelijker een orthodoxe en liberale vleugel gaan aftekenen. In de verslagperiode werd een begin gemaakt met een diepgaande bestudering van de "International Departments" (ID's) van de Oosteuropese CP-en en hun functionarissen. Deze ID-s prepareren en controleren de uitvoering van de partijbesluiten, die niet alleen betrekking hebben op de buitenlandse politiek van hun land, maar ook op het inlichtingenwerk en andere internationale subversieve activiteiten.

De Oosteuropese pogingen om standpunten in het Westen heimelijk te beïnvloeden zijn wel hinder blijven ondervinden van de toegenomen westerse assertiviteit inzake de koppeling tussen vrede en mensenrechten, maar hebben niettemin enkele successen opgeleverd. Zo wisten de Sovjets zich te verzekeren van de fel begeerde deelname van tal van Westeuropese - ook Nederlandse - jeugdorganisaties aan het Moskouse Wereldjeugdfestival in de komende zomer.

Ook heeft een ongekend grote Nederlandse delegatie deelgenomen aan de vanuit de Wereldvrede Raad georganiseerde Derde Weense Dialoog in januari. Bovendien werd een zware delegatie van de Moskougetrouwe Christelijke Vredesconferentie in Nederland ontvangen door tal van voornamelijk kerkelijke vredesorganisaties, waarvan een aantal toezegde de All Christian Peace Assembly in Praag a.s. zomer te zullen bijwonen. Vermeldenswaard is tenslotte het als "historisch" getypeerde gesprek, dat vertegenwoordigers van Westeuropese sociaal-democratische partijen begin 1985 in Nederland voerden met topfunctionarissen van enkele Oosteuropese ID-s.

Het Westeuropese communisme gaf opnieuw tegenstellingen en strijd binnen verschillende nationale partijen te zien. Met name de Engelse, Noorse, Finse, Spaanse en Franse CP kwamen hierdoor in het nieuws, waarbij ook nu weer de aandacht werd getrokken door de vastberadenheid en niet zelden het succes van de orthodoxe krachten in de interne conflicten. Het meest recent bleek dat op het in februari gehouden congres van de Franse CP, waar de vernieuwers in feite geen voet aan de grond kregen. Over het verschijnsel "interne partijstrijd in de Westeuropese CP-en" werd eind vorig jaar een tweetal wat breder opgezette, algemene achtergrondstudies uitgebracht.

De Volksrepubliek China zet haar moderniseringsbeleid onverminderd voort door verdere economische en bestuursdecentralisatie en uitbreiding van de westerse inbreng op gebieden als kapitaalsinvestering en import van know-how en goederen. De Sino-Sovjetbetrekkingen ondergaan nieuwe impulsen tot verbetering, maar blijven nog gefrustreerd door kwesties als Afghanistan, Vietnam's bezetting van Kampuchea en Moskou's troepen aan de Chinese noordgrens.

Ten aanzien van Latijns Amerika ging per traditie veel aandacht uit naar de mondiale zowel als regionale invloed van communistisch Cuba. De ontwikkelingen in en rond Suriname werden nauwkeurig gevolgd voor zover die mogelijk van invloed kunnen zijn op de verhoudingen binnen de Surinaamse gemeenschap in Nederland. Het onberekenbare land zette enkele aarzelende stappen op weg naar democratisering, maar het vertrouwenwekkend effect daarvan werd al spoedig teniet gedaan door de recentelijk ingeroepen steun van een land als Lybië.

Een grondige studie is gestart naar ontwikkelingen in Turkije in verleden en heden, als achtergrond van rechts zowel als links radicalisme binnen de Turkse minderheid in West-Europa en ook Nederland. Extreem rechtse tegenstanders van het Turkse regiem in binnen- en buitenland lijken zich momenteel terughoudend op te stellen om geen al te zware hypotheek te leggen op de lopende processen tegen hun leiders. Er is in en buiten Turkije een groeiende invloed merkbaar van pan-Turkistische en Islamitisch fundamentalistische krachten. Ultra-linkse tegenstanders van de Turkse regering hebben zich in West-Europa onlangs samen met Koerdische organisaties verenigd in een zgn. Linkse Unie.

In het Midden-Oosten werd de meeste aandacht getrokken door de hernieuwde inspanningen van gematigde landen als Jordanië en Egypte om via een internationale conferentie tot een vreedzame regeling van het Arabisch-Israëliëse conflict te komen. In dat kader sloten de Jordaanse koning Hussein en PLO-voorzitter Arafat begin 1985 een overeenkomst over een eventueel te vormen Jordaanse-Palestijnse confederatie, die in het Westen aanvankelijk zeer positief werd ontvangen. Over de wijze waarop dit doel bereikt moet worden en vooral over de Palestijnse inbreng daarin bleek het akkoord evenwel zoveel onduidelijkheid te laten bestaan, dat niet alleen spoedig onenigheid ontstond in PLO-kring zelf, maar ook meer of minder heftige kritiek opklonk uit landen als Syrië en ook de Sovjet-Unie. Inmiddels heeft het Jordaanse-Palestijnse akkoord alleen maar geleid tot grotere tegenstellingen onder de Palestijnen, die de kans vergroten op aanslagen tegen voorstanders van de overeenkomst.

HOOFDAFDELING E

Afdeling Opleiding en Vorming

Overeenkomstig het bepaalde in het Reglement Opleidingen en Examens BVD nr. 21922 SG/Kabinet, zijn in deze verslagperiode georganiseerd:

- a. één Algemene Cursus AL(6), ten behoeve van middelbaar en hoger kader van de Dienst en van de verbindingen en de zusterdiensten.
- b. twee Informatiecursussen IN (6) en IN (7) ten behoeve van medewerkers van de Dienst en voor medewerkers van de Koninklijke Luchtmacht en de Koninklijke Marine.
- c. één Basiscursus Intern BI (6) ten behoeve van medewerkers van de Dienst in zgn. ondersteunende functies.
- d. één Basiscursus Extern BE (6) ten behoeve van personeel van de verbindingen van de Dienst.
- e. drie Praktijkcursussen Extern PE (13), PE (14) en PE (15) ten behoeve van personeelsleden van de verbindingen van de Dienst.
- f. één Observatiecursus OB (4) ten behoeve van 2 medewerkers van de Dienst.
- g. één Bewerkingscursus BW (6) ten behoeve van "case-workers" van de Dienst.
- h. één Beveiligingscursus (BV) ten behoeve van functionarissen van vitale en overheidsbedrijven.
- i. één Marid-cursus MA (1) ten behoeve van personeel van de Marid. Deze cursus is een gedeelte van de primaire opleiding voor Marid-personeel.
- j. negen ééndaagse conferenties ten behoeve van medewerkers van de Politie Inlichtingendiensten en de Districts Inlichtingen Recherche te Slagharen, Helmond en Noordwijk.

Chef en docenten van de afdeling zijn bij verschillende opleidingsinstituten van Politie en Krijgsmacht als gastspreker opgetreden en hebben daarenboven enkele lezingen verzorgd voor ambtenaren van Gemeente- en Rijkspolitie.

De cursussen van het Talenpracticum zijn per 1-3-1985 komen te vervallen.

Afdeling Onderzoeken

Momenteel loopt een proef waarbij aan de onderdelen van de Dienst een vast aantal dienstauto's per dag wordt toegewezen. Immiddels is dat aantal voor de afdeling Onderzoeken meermalen niet voldoende gebleken. Het projekt van de directie C waaraan de afdeling Onderzoek steun verleent met bijzondere interviews, verloopt bevredigend.

Afdeling Observatie

Deze afdeling heeft in de sfeer van het gewelddadig politiek aktivisme regelmatig volgacties uitgevoerd contra kopstukken van de "Beweging" en sympathisanten van de Rote Armee Fraktion (RAF). Voor de directie B werden meerdere observatie-adressen contra aktivisten benaderd.

In één geval lekte de benaderingspoging uit.

Op het terrein van de contra-spionage werd een begin gemaakt met enkele zoekprojekten gericht op het onderkennen van Russische en Oostduitse inlichtingenactiviteiten.

Een volgactie contra een verdachte Nederlander had succes: verdachte activiteiten en een conspiratieve ontmoeting met een Oostduitse vertegenwoordiger h.t.l. werden waargenomen.

Bureau Vertalingen en Uitwerking

In de periode oktober 1984 - april 1985 werd enkele malen bijzondere aandacht besteed aan objecten ten behoeve van zowel de Directie B als de Directie C.

Afluisteracties in de sfeer van de "Beweging" werden intensief bewaakt ten tijde van de in Dordrecht in oktober 1984 door activisten geplande inbraak in een MIBO-magazijn. De uit de akties verkregen gegevens bleken van belang bij de door de Directie B ondernomen activiteiten.

Uit een ten behoeve van de Directie C, in februari 1985 spoedshalve aangesloten aktie kwamen nuttige gegevens over de voorbereiding van een in Amsterdam te plegen aanslag op twee Israëliërs. Gedurende een aantal dagen werd de aktie ononderbroken onder directe controle gehouden.

Begin 1985 deed zich een tussentijdse stijging in het luisterwerk voor, waardoor de beschikbare capaciteit met name ten behoeve van de Directie B ternauwernood toereikend was.

HOOFDAFDELING "TECHNIEK"

Algemeen

Per 1 februari jl. is een naamsverandering doorgevoerd; de oude benaming "Technische Dienst" is vervangen door TECHNIEK. Verder is op diverse echelons de nomenclatura aangepast aan de in de Dienst gangbare normen.

Afdeling Verbindingen

Recentelijk hebben zich enkele opmerkelijke feiten voorgedaan in de categorie van uitzendingen bestemd voor een vijftigtal Legale (KGB) Residentura's waarover ook in het vorige halfjaar-overzicht werd gerapporteerd.

Op 12 maart jl. was er sprake van een verhoogde activiteit in het kader van een bepaald zendplan, hetgeen direct kon worden gerelateerd aan het overlijden van Tsjernenko c.q. de benoeming van Gorbatsjov. Het is niet slechts de enige doch ook de eerste maal dat een dergelijke commandowisseling zijn weerslag vindt op een zuivere KGB-verbinding. Zelfs de benoeming en het verscheiden van Andropov, nota bene de vroegere KGB-chef, scoorden op dit punt niet.

Interessanter nog was de intensivering van het KGB-verkeer, dat met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid bestemd is voor de Legale Residentura h.t.s. De aanzet tot de verhoogde activiteit in het betreffende zendplan werd op 9 maart jl. gegeven en bereikte zijn absolute hoogtepunt in de avond van vrijdag 15 maart jl. Verondersteld wordt, dat de plaatsing van de 16 kruisvluchtwapens bij onze zuiderburen heeft geleid tot een golf van instructies voor de hier geaccrediteerde inlichtingenofficieren. De laatste - zij het minder grote - piek in het berichtenverkeer in dit zendplan deed zich eind november 1983 voor. De reden daarvan werd toen gezocht in de afwijzing van een visum-aanvraag van een hoge Russische (KGB) functionaris die het voornemen had een vredesconferentie in Amsterdam bij te wonen.

In de verslagperiode is gebleken, dat een medewerker van de Poolse militaire inlichtingendienst hier te lande kennis heeft van (en kennelijk grote affiniteit tot) de uitzendingen welke ten behoeve van in het westen opererende agenten worden uitgezonden. De ontwikkelingen in deze worden vanzelfsprekend met belangstelling gevolgd.

Afdeling Electronica

Ten behoeve van de bewaking van de BVD-gebouwen is een project in uitvoering genomen om de directe omgeving middels video-camera's beter te kunnen observeren. De installatie rondom pand nummer 25 is inmiddels gereed gekomen; voor wat betreft pand nr. 15 vindt het project voortgang.

In overleg met de Hoofdafdeling "D" zijn een aantal technische inspecties uitgevoerd. De resultaten van deze inspecties hebben geen aanleiding gegeven tot het treffen van specifieke maatregelen.

Afdelingen ACD en G

De integratie van beide afdelingen heeft op papier gestalte gekregen. In een recent verschenen rapport van de Projectgroep integratie is aangegeven de organisatiestructuur van een nieuwe hoofdafdeling A, werkzaam op het gebied van de documentaire en geautomatiseerde informatieverzorging in de Dienst. Tevens zijn hoofd- en beleidstaken geformuleerd en is de globale formatie beschreven. De voorstellen zijn, na voorlopige goedkeuring door de dienstleiding, aan de Overlegcommissie BVD voor advies voorgelegd. Het is de bedoeling dat de nieuwe formatie in de loop van 1985 in werking treedt.

De automatisering van de documentregistratuur kan per 1 juli a.s. worden gerealiseerd. De systeembouw is bijna voltooid, extra benodigde terminalapparatuur wordt geïnstalleerd, personele en organisatorische veranderingen zijn onderweg.

De belangrijkste doeleinden die met de realisatie van dit project worden nagestreefd zijn:

- Ontsluiting van de inhoud van de stukken, direct bij binnenkomst of ontstaan (documentatie aan het begin van de dynamische fase).
- Preciese registratie van verplaatsingen van stukken, zodat zoekraken vrijwel onmogelijk wordt gemaakt.
- Versnelling van de doorstroming van stukken in de registratiefase en grotere efficiency bij de verblijfsadministratie.
- Systematische voortgangs- en afdoeningscontrole.

Met de (beperkte) inhoudelijke ontsluiting van de informatie tijdens het registreren van stukken ontstaat tegelijk een interessante mogelijkheid voor een tweedeling in de documentatie van de Dienst:

- minder belangrijke informatie, beperkt toegankelijk gemaakt met weinig inspanning
- belangrijke informatie, die na bewerking en evaluatie meer verfijnd toegankelijk wordt gemaakt.

Het vooronderzoek betreffende een geautomatiseerd informatiesysteem van contra-spionagegegevens uit alle beschikbare bronnen, het zg. Target-systeem, is vrijwel afgerond. Besluitvorming over aanpak van een eerste deelproject moet nog volgen.

Voor de hoofdafdeling Personeelszaken is een beperkt maar flexibel geautomatiseerd personeelsinformatiesysteem opgezet, dat een dezer dagen in werking kan treden.

Op het gebied van kantoorautomatisering wordt onderzoek gedaan naar de toepassing van Personal Computers voor speciale doeleinden en in combinatie met tekstverwerkingsfaciliteiten en telexapparatuur. Daadwerkelijke inzet van deze middelen en technieken zal afhangen van de budgettaire mogelijkheden.

Eind 1984 heeft de dienstleiding besloten tot enige formatie-uitbreiding van het automatiseringspersoneel, teneinde het personele draagvlak van de geautomatiseerde informatieverwerking te versterken. Werving van gekwalificeerd personeel is echter problematisch.

Afdeling FID

Een nieuw gebouw voor de Dienst is wederom een stapje naderbij gekomen. De Ministerraad heeft een besluit genomen om, mede in verband met stimuleringsmaatregelen in de bouw, een aantal kantoorpanden op lease basis te gaan bouwen. Dit besluit betreft onder andere een nieuw gebouw voor de Dienst.

Het jaar 1984 is financieel gezien gunstig afgesloten. Op het artikel Materieel werd f 52.000,-- overgehouden. Op het artikel Personeel werd een bedrag overgehouden van f 1.680.000,--, als gevolg van een aantal bestaande vacatures.

Het probleem betreffende de afscherming van het totale personeelsbestand van de Dienst bij het Rijks Computercentrum, dat zal ontstaan bij de invoering van een gerenoveerd systeem per 1 januari 1986, is nog niet opgelost.

HOOFDAFDELING PERSONEELSZAKEN

In de verslagperiode hebben de activiteiten rond de invoering van het BBRA 1984 centraal gestaan. In verband met het bijzondere karakter van de Dienst is er in de loop van de jaren voor de medewerkers van de Dienst een aantal rechtspositionele voorzieningen getroffen die afweken van de in de Rijksdienst gebruikelijke regelingen. De invoering van het BBRA 1984 heeft herziening c.q. aanpassing van een aantal van deze BVD-regelingen en voorzieningen noodzakelijk gemaakt.

Zo kende het BBRA 1948 in de lagere schalen de dienstitjduitloop; voor de BVD-ambtenaar bestond een nog wat verdergaande uitlooptogelijkheid. In de verslagperiode kwam een algemene maatregel van bestuur tot stand (Stbl. 106. 1985), waardoor ten aanzien van deze "verlengde dienstitjduitloop" bij wijze van overgangsrecht hetzelfde zal gelden als wat voor de zogenaamde tussenschalen is geregeld in de "Overgangsregeling BBRA 1984".

Een dergelijke regeling in verband met de operationele toelage kwam al eerder tot stand.

Bijzondere regelingen betreffende de inschaling van BVD-ambtenaren en een loopbaanbeleid ex artikel 13 van het ARAR voor een belangrijke categorie medewerkers van de Dienst, zijn in de verslagperiode in een ver gevorderd stadium van voorbereiding gekomen.

PERSONEELSMUTATIES

1-10-1984 - 1-4-1985

1. Afvloeiingen

Reden	Mannen				Vrouwen				Totaal			
	Lager	Middelb.	Hoger	Totaal	Lager	Middelb.	Hoger	Totaal	Lager	Middelb.	Hoger	Totaal
F.L.O.	1	2	-	3	1	3	1	5	2	5	1	8
Eigen verzoek	-	1	-	1	1	1	-	2	1	2	-	3
Inval. pensioen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Afl. dienstverb.	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1
Overleden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Art. 98, lid 1, sub f van het ARAR	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	-	1
VUT	-	-	1	1	-	2	-	2	-	2	1	3
	1	4	1	6	3	6	1	10	4	10	2	16
Indiensttre- dingen	Mannen 8	8	-	16	Vrouwen 4	5	1	10	Totaal 12	13	1	26

Deeltijdwerkers: 50

Opgemaakt, 25 maart 1985

Bijlage KAX 1788654 d.d. 6-6-85